

ГАЗЕТА ГРОМАДСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «ВСЕУКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ ЗІ СЛУХУ» «УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ГЛУХИХ»

НАШЕ ЖИТТЯ

№ 7-8 — 2026

**ЖИВЕМО НАДІЄЮ
НА НОВІ ВИСТАВИ!**

ІНТЕРВ'Ю З ТЕТЯНОЮ ВУЙЦИК

**Живемо
надією
на нові
вистави!
— 4-7 стор.**

Шановні читачі!

У липні ми розважливо думаємо: «Ось і середина літа», а в серпні зітхаємо, що ночі вже холодні... З традицією святкування «Трьох Спасів» у нас зараз повна сум'ятиця: хтось святкує по-новому, а хтось все ще по-старому.

Але основне свято серпня – День Незалежності України – цього року особливе, ювілейне. Мріялося, що воно буде мирним і урочистим. Натомість маємо перестороги із тривогами, погрозами й обстрілами, але не втрачаємо надії на краще.

І згадався мені вірш незабутньої глухої поетеси Галини Швець:

УКРАЇНІ

Поклоняюсь просторам твоїм,
Їх красі і безмежності,
Із любов'ю святою твоє вимовляю ім'я,
Усією душею
Вітаю із Днем Незалежності,
Дорога Україно моя!

Тебе так мордували
Усі до чужого охочі,
Грабували і села, й поля:
Притягала до себе
Усі ненажерливі очі
Твоя щедра, прекрасна земля.

Віками над нею
Тяжіли болючі прокльони,
І гинули люди в страшнім
і нерівнім бою;
Вужами по тобі
Ворожі повзли ешелони,
Вивозячи землю твою...

...І день твій настав!
Не піддавшись ні зраді, ні втечі,
Не цураючись болю й вини,
Щиросердно і мужньо
Беруть важку ношу на плечі
Твої людяні дочки й сини.

Вони вірять у те,
Що ти міцно зведешся на ноги,
Переможеш нестатки й біду,
Доведеш ти усім,
Що тепер всі відомі дороги
Не у Рим, а у Київ ведуть.

Тут мене зігрівала
Батьківська приземиста хата,
Тут народ мій живе — моя рідна,
ласкава сім'я;
І я буду по-людському
Горда, щаслива й багата,
Доки ти в мене є, дорога Україно моя!

З повагою редактор «НЖ»

ГАЗЕТА ПРОМАЙСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ АСОЦІАЦІЇ РАЙОНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ ОБ'ЄДНАННЯ СПОЗІСЛАНЬ «УКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПЛАНІ»

НАШЕ ЖИТТЯ

Комп'ютерний набір і верстка виконані відділом організаційної та видавничої роботи виконавчого апарату ЦП УТОГ
Реєстраційний № 753, серія KB, від 28 липня 1994 р.
Адреса редакції: 03150, м. Київ-150, вул. Велика Васильківська, 74.

Газета видається з 1967 року,
виходить раз на місяць

№ 07-08 (2580-2581)
липень-серпень 2026

Редактор **Н. КАМЕНЬСЬКА**
Комп'ютерна верстка та дизайн
П. МОРГУНОВ

ourlife@ukr.net

ourlife.utog@gmail.com

<https://utog.org/ourlife>

<https://t.me/ourlifeinua>

<https://www.facebook.com/ourlife.utog/>

Живемо надією на нові вистави!

Тетяна Вуйцик — корінна киянка, навчалася спочатку в загальноосвітній школі, а потім три роки — в столичній школі № 9 для дітей зі зниженим слухом.

Після закінчення школи у 1972 році почала працювати: два роки була друкаркою у банківській установі, а потім п'ять років — робітницею на КДВП «Контакт» УТОГ. У вільний від роботи час продовжувала навчання у вечірній школі й займалася художньою самодіяльніс-

Актриса драми вищої категорії театру «Райдуга» Культурного центру УТОГ, Заслужена артистка України Тетяна Вуйцик у серпні відзначила круглу дату з дня народження. Напередодні цієї ювілейної дати ми поспілкувалися з Тетяною Борисівною про її життєвий та творчий шлях

тю в клубі УТОГ. Але далі її доля суттєво змінилася і про це ми розпитаємо Тетяну Борисівну більш докладно.

— Тетяно Борисівно, Ви брали активну участь у художній самодіяльності і звідти зародився інтерес до театру?

— Ні, не так. Зацікавленість до театру у мене з дитинства. Ще до часів перебудови, до 80-х років, відвідувала дуже багато культурних заходів. Адже мій рідний Київ завжди жив багатим культурним життям. До того ж, до приходу в театр я два роки танцювала в художній самодіяльності глухих.

Крім того, під час роботи на «Контакті» подружилася з Оленою Каплан, яка вже працювала в театрі. Під враженням від Олениних розповідей вирішила змінити своє життя і у вересні 1979 року вступила до трупі театру «Райдуга».

Театральні роботи Тетяни Вуйчик (1979–2003)

Рік	Назва вистави	Виконувана роль
1979	«Це свято завжди з тобою»	Ведуча
1981	«Бродяга Чарлі»	Дівчина
1983	«Увы! и Ах!»	Мамаша Черв'якова
1985	«Моїм землякам»	Смерть
1986	«Пригоди Незнайки та його друзів»	Синьоочка
1987	«Жив у Багдаді Абу-Касим»	Шахерезада
1989	«Казковий детектив»	Отаманша
1991	«Леді та гангстери»	Джина
1992	«Секрет музичної шкатулки»	Клоун Стьопа
1992	«Ярмаркові жарти»	Дівка
1996	«Свято в джунглях»	Кішечка
1997	«Світ без тебе?..»	Танцівниця
1998	«Рок-поп-джаз для Вас!»	Бешкетниця
2000	«Добрий принц Ріке»	Тортиколь
2003	«Дядюшкін сон»	Москальова

Міжнародне визнання та фестивалі

- 1995, 1996 (Німеччина). Участь у культурних програмах чемпіонатів Європи з футболу та легкої атлетики.
- 1997 (Сарагоса, Іспанія). Володарка Гран-прі I-го Міжнародного конкурсу танцю серед глухих.
- 1997 (Братислава, Словаччина). Участь у святкуванні 95-ї річниці заснування Словацького товариства глухих.
- 2000, 2001 (Бургос, Іспанія). Участь у XXIV та XXV Міжнародних фольклорних фестивалях.
- 2002 (Гомель, Білорусь). Лауреатка III Міжнародного конкурсу пантоміми «Мім-2002».

Нагороди та відзнаки

- Почесна Грамота Міністерства соціального забезпечення УРСР
- Почесна Грамота Міністерства культури УРСР
- Почесне звання «Заслужена артистка України»

— Але із виходом на сцену все складалося непросто: досить тривалий час Ви лише зрідка виступали?

— Так, як не дивно, я дуже боялася всього — сцени, світла рампи, реакції глядачів... І тільки з приходом у наш колектив режисера А.І. Гузєєва почалися поступові зміни у моїй акторській долі.

Гузєєв передав мене у надійні руки Надії Володимирівни Кузнєцової (Зуєвої), яка на той час обіймала посаду педагога з міміки та жестів і завзято взялася за моє навчання.

Надія Володимирівна — досвідчена перекладачка, яка, до того ж, мала вроджений педагогічний і артистичний дар. Ми, актори, обожнювали «слухати» її, як вона із найтонкішими інтонаціями перекладала виступи акторів чи передавала зміст текстів. Крім того, Надія Володимирівна доручала мені багато читати, сама добирала для мене різні книжки, а потім ретельно розпитувала про прочитане, ставлячи такі «каверзні» запитання, відповідь на які можна було знайти, лише якщо ти уважно і вдумливо прочитав книжку.

— Отже, з часом Вам вдалося подолати свій страх перед глядачами, і невдовзі на театральних підмостках Ви почувалися вже цілком вільно. А які ролі Вам подобалися більше за все?

— Якщо казати про улюблені ролі, то це Отаманша із вистави «Казковий детектив», Дівка із «Ярмаркових жартів» та майже всі мої роботи на сцені, крім присвячених якимось датам.

— Нині Ви так само працюєте в театрі «Райдуга» Культурного центру УТОГ?

— Так, але зараз на сцену виходжу рідко. Моя робота — це приведення до ладу костюмів. Наша костюмерна — це не менш важлива ділянка у діяльності театру. Живемо надією на нові спектаклі, в яких можуть знадобитися ці костюми і реквізит.

— І ми, глядачі, теж живемо цими сподіваннями, а Вам особисто з нагоди ювілею щиро бажаємо і здоров'я, і наснаги, і здійснення мрій!

— Дякую! Навзаєм і вам!

Уривок з нарису Тетяни Лапієвої «Звезда по имени Татьяна» з трилогії «Під крилом УТОГ. Творчість в тиші»

Ніхто з акторів не вміє краще за Тетяну Вуйчик «прогулятися» глядацькою залюю. Їй вдається знайти контакт із будь-яким глядачем, навіть здатна на витівку — сісти комусь із чоловіків на коліна, погладити по голові чи розкуйовдити йому шевелюру. І при цьому вона відчувається справжньою королевою!

Тетяна — артистка багатожанрова. Вона не лише майстерно виконує пісні жестами, а й танцює, бере участь у драматичних постановках та ілюзійних номерах. Її улюблений танець — «Чарльстон» з вистави «Волоцюга Чарлі» у постановці А.І. Гузєєва. У цьому номері в парі з В. Максимовим вона мала просто приголомшливий вигляд.

Надзвичайно вдалою є і роль Джини у виставі «Леді та гангстери» (постановка І. Ивахна). Шкода лише, що ця вистава протрималася недовго через зміну адміністрації театру. Джина у виконанні Вуйчик — це нова знахідка у грі, абсолютно не схожа на всі її попередні ролі. Це мовби інший бік медалі артистки, яка вже мала свій сформований імідж-амплуа на сцені.

Варто їй вийти до глядача, як усі завмирають в очікуванні чогось особливого — своєрідної родзинки «а-ля Вуйчик». І треба сказати, Тетяна — яскрава, гострохарактерна, з виразною зовнішністю та багатою акторською палітрою — і в житті така ж невтомна, жвава та знає ціну гострому слівцю.

Підсумки звітно-виборчої кампанії в УТОГ: попереду – з'їзд Товариства

Відповідно до вимог Статуту ГО «УТОГ», у Товаристві у ході підготовки до чергового XXI зїзду ГО «УТОГ» тривала звітно-виборча кампанія. З січня до травня 2026 року проходили звітно-виборчі конференції в територіальних організаціях УТОГ.

У 21 обласній організації УТОГ у квітні-липні 2026 року відбулися обласні звітно-виборчі конференції, оновлено склад керівних органів і обрані 73 делегати на XXI зїзд ГО «УТОГ».

Ось перелік голів обласних організацій УТОГ, обраних під час звітно-виборчої кампанії (за винятком Івано-Франківської облорганізації УТОГ, де головиня **БЕЛОУСОВА Кароліна Дмитрівна** була обрана недавно — у вересні 2024 року, й її перевибори не проводилися; голову Житомирської облорганізації УТОГ **ДЕМ'ЯНЧУКА В.С.** рішенням президії ЦП УТОГ було призначено в.о. голови у Хмельницькій облорганізації УТОГ):

ДЯЧЕНКО
Галина Василівна
(Вінниця)

СОПРОНЮК
Галина Василівна
(Волинь)

ТРОЯН
Ірина В'ячеславівна
(Дніпро)

ДЕМ'ЯНЧУК
Валерій Станіславович
(Житомир,
Хмельницький)

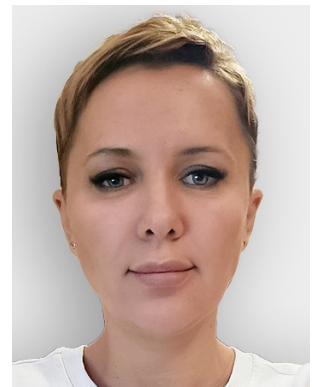
БУЛЕЦА
Наталія Сергіївна
(Закарпаття)

СЕМЕНЮТЕНКО
Олена Іванівна
(Запоріжжя)

КОРНІЄНКО
Тетяна Олександрівна
(Київ)

МАЙСТРЕНКО
Марина Іванівна
(Кропивницький)

БАЛДИГА
Володимир Васильович
(Львів)

РЕВЕНКО
Ігор Леонідович
(Миколаїв)

ПЕЧЕРСЬКИЙ
Станіслав Олегович
(Одеса)

УСЕНКО
Леонід Вікторович
(Полтава)

ГЛУХ
Любов Ігорівна
(Рівне)

ІВЧЕНКО
Оксана Василівна
(Суми)

КОЦОВСЬКА
Надія Дмитрівна
(Тернопіль)

ЯКОВЛЄВА
Олена Вікторівна
(Харків)

ПЕТРОВА
Ольга Леонідівна
(Черкаси)

МИХАЙЛОВА
Тетяна Борисівна
(Чернівці)

СИВЕНКО
Лариса Миколаївна
(Чернігів)

БЕЛОУСОВА
Кароліна Дмитрівна
(Івано-Франківськ)

Рішенням пленуму ЦП ГО «УТОГ»
XXI з'їзд нашого Товариства планується
провести **7–8 жовтня 2026 року**

Олег Мисак з Полтавщини здобув титул «Mister Deaf World»!

див. в YouTube

Конкурс «Miss & Mister Deaf World» — це престижний міжнародний конкурс краси для глухих, який проводиться щорічно у Празі (Чехія) вже 21 рік поспіль.

Цього року, за результатами гала-вечора «Miss & Mister Deaf World», який відбувся увечері 25 липня у Празі, переможцем став «Містер УТОГ – 2026» — Олег Мисак з Полтавщини, здобувши титул «Mister Deaf World».

Вітаємо Олега і бажаємо йому нових успіхів!

(Детальнішу інформацію про Олега читайте у попередньому номері газети «Наше життя»).

Династія Сущиків — чотири покоління глухих з Житомирської облорганізації УТОГ

Родина Сущиків — одна з відомих династій Українського товариства глухих, у якій вже чотири покоління є людьми з порушеннями слуху. Це історія сім'ї, у якій працьовитість, взаємна підтримка, любов і сімейні традиції передаються від покоління до покоління. Особливе місце в житті родини займають українська жестова мова, повага до культури глухих та збереження родинної спадщини.

I покоління

Ганна Павлівна Сущик народилася 20 квітня 1927 року. Померла у 2011 році на 84-му році життя.

Семен Петрович Сущик народився 22 квітня 1922 року. Помер у 1994 році на 72-му році життя.

Саме Ганна Павлівна та Семен Петрович стали засновниками династії родини Сущиків. Ганна Павлівна була працьовитою майстринею: власноруч шила теплі валянки, які користувалися попитом, і продавала їх. Семен

Петрович працював взуттєвиком. Подружжя користувалося повагою серед людей завдяки чесній праці, доброті та щирості.

Разом вони створили міцну сім'ю, у якій панували любов, взаєморозуміння та підтримка. Саме в такій атмосфері виріс їхній син Борис, який продовжив сімейну династію.

II покоління

Борис Семенович Сущик народився 15 травня 1958 року. Пішов з життя у 2004 році на 46-му році життя.

Його дружина **Людмила Станіславівна** народилася 21 лютого 1964 року.

Борис і Людмила навчалися у Житомирській спеціальній школі № 2, де познайомилися, а згодом створили сім'ю.

Борис Семенович був доброю, працьовитою та відповідальною людиною. Разом із дружиною вони виховували своїх синів у любові, взаємоповазі та шанобливому ставленні до сімейних традицій. На жаль, у 2004 році життя Бориса Семеновича трагічно обірвалося. Проте закладені ним сімейні цінності продовжують жити в його дітях та онуках.

II покоління

III покоління

IV покоління

III покоління

Володимир Борисович Сущик народився 20 вересня 1986 року. Навчався у Березівській спеціальній школі. Нині проживає в Росії, має власну сім'ю та виховує двох дітей — сина і доньку.

Ігор Борисович Сущик народився 19 травня 1989 року. Також навчався у Березівській спеціальній школі. Після закінчення навчання створив власну сім'ю, продовживши родинну династію.

Альона Олександрівна Смирнова народилася 28 квітня 1993 року в місті Нова Каховка Херсонської області. Вона є дружиною Ігоря Борисовича Сущика (фото снизу).

Наразі Альона працює за кордоном, а Ігор живе в Житомирі з сином Мартином.

IV покоління

Мартин Сущик народився 24 березня 2017 року. Він є представником четвертого покоління династії родини Сущиків. Нині навчається у 3 класі Житомирської спеціальної школи № 2 та продовжує сімейну історію, започатковану ще його прадідусем і прабабусею.

Родинна спадщина

Історія родини Сущиків — це історія чотирьох поколінь людей з порушеннями слуху, які, незважаючи на життєві труднощі, зуміли зберегти найголовніше — любов до своєї родини, взаємопідтримку, працьовитість і повагу до культури спільноти глухих.

Від прабабусі Ганни Павлівни та прадідуся Семена Петровича до правнука Мартина простежується нерозривний зв'язок поколінь. Саме такі родини є справжньою гордістю Українського товариства глухих, адже вони не лише бережуть свою історію, а й передають її майбутнім поколінням.

Династія родини Сущиків є прикладом незламності, сімейної єдності та відданості цінностям громади людей з порушеннями слуху. Їхня історія нагадує, що справжнє багатство родини — це пам'ять про своїх предків, повага до традицій і любов, яка об'єднує покоління.

У глухому куті: як війна вдарила по людях з порушеннями слуху

Звук під час війни маркує небезпеку. Сирена, «свист» ракети, дзижчання дрона змушують людину реагувати в моменті – шукати укриття або падати на землю. Проте для людей з втратою слуху приліт – це лише вібрація, від якої чомусь хитається будинок. У надзвичайних ситуаціях нечуючі люди часто почуваються невидимими, поки всі навколо швидко обмінюються інформацією, вони змушені розгублено спостерігати. Про те, як люди з порушеннями слуху пристосовуються до небезпеки та борються за право бути почутими, розповідає Frontliner

Володимир Неткач та Тетяна Корнієнко біля меморіалу загиблим бучанцям «Стіна пам'яті», який встановили на місці колишньої братської могили, Буча

Володимир Неткач з дитинства мав порушення слуху й з віком перестав чути без слухового апарата. Навчившись жити та спілкуватися як із нечуючими людьми, так і з чую-

чими, він перетворив власний досвід на місію: з 2014 року перекладає та пояснює новини для людей з порушеннями слуху на своєму ютуб-каналі.

“Багато глухих роками думали, що вони поза політикою,”

«Часом мене питають, чи це хобі. Ні. Справа в тому, що багато глухих роками думали, що вони поза цим, поза політикою. Тому я пояснюю, що відбувається, що ми причетні до війни. Ми причетні до всього», — каже Володимир.

В окупації: досвід людини з порушенням слуху

Повномасштабне вторгнення Володимир Неткач зустрів у Бучі. З новин розумів, що Росія до чогось готується, але передбачити масштаби та окупацію міста не міг.

“Подруга геть не чує, тільки відчувала сильні прильоти, тому що будинок хитався,”

Володимир залишився у місті зі старшим сином і двома нечуючими жінками — дружиною та подругою родини.

«Дружина в мене чує лише високі частоти і то, коли звук поруч, а низькі частоти як від прильоту — ні. Лише вібрацію. Тому я старався пояснити, що відбувається так, щоб їй не страшно було. А подруга геть не чує, тільки відчувала сильні прильоти, тому що будинок хитався. Ті, хто не мають слуху, можуть відчувати вібрацію і це для них незрозуміле. Саме цього вони лякаються», — пояснює Володимир.

Поки працювали магазини, він все ж таки зміг закупити продукти тривалого зберігання. Пригадує, що в ті дні майже постійно носив слуховий апарат і навіть спав із ним «в одне

Володимир Неткач під час інтерв'ю в офісі Київської організації УТОГ

око», бо відчував відповідальність за дружину та подругу. Росіяни обстрілювали місто наче за розкладом — чоловік будив жінок і відводив від вікон у коридор або підвал.

На початку березня російська БМП вистрілила у квартиру на п'ятому поверсі будинку Володимира. Удар зруйнував два помешкання, почалася пожежа. Після цього зникли електрика, зв'язок і вода. У Володимира був невеликий мангал. На ньому разом із сусідами готували їжу. Доводилося постійно

Володимир Неткач біля екрану інтерактивного меморіалу «Книга пам'яті», Буча

“Я йому показую,
що не чую. Та йому
було байдуже, він
пересмикнув затвор
автомата,”

шукати дрова та носити воду з криниці. Будь-який вихід на вулицю був ризикованим: росіяни розстрілювали людей просто на вулицях.

«Треба було йти по дрова. А дружина з по-другою стали наполягати, що підуть зі мною. Зрештою я погодився. Ну і от виходжу вже я з тим брусом, бачу — стоїть російський військовий з автоматом. Дівчата його навіть не помітили спочатку. Стоїть, кричить щось. Я йому показую, що не чую. Та йому було байдуже, він пересмикнув затвор автомата. Я це зрозумів, кинув ті дрова й бігом за дівчат, і тікати. Тільки вже потім вони запитали, що

він хотів», — розповідає Володимир.

11 березня 2022 року Володимир з родиною зміг виїхати до Києва. Повернулися вони вже через місяць після деокупації.

Життя нечуючої родини на початку повномасштабного вторгнення

Зінаїда Козаченко, не чує з народження. На початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну найбільшим викликом для жінки став дефіцит інформації. Вона з донькою жила у квартирі сестри на Виноградарі у Києві. Пригадує, що про початок війни дізналася з повідомлення по телебаченню. Проте всі подальші дії узгоджувала із сусідами: у будинку живуть ще близько двадцяти людей із порушеннями слуху.

«Ніякої інформації — ні куди бігти, ні що робити — не було. От тільки сусіди допомагали і водили, як собачку. Моя дитина взагалі не

Володимир Неткач біля свого будинку, який під час російської окупації міста був розстріляний з БМП. Сьогодні будинок повністю відновлений. Буча, Україна, 28 травня 2026 року

Зінаїда Козаченко з донькою Ритою в офісі Київської організації УТОГ

розуміла, що сталося, що це зараз війна», — розповідає Зінаїда.

Жінка каже, що оскільки на той момент доньці було лише 11 років, без допомоги впоратись було би дуже важко. Саме згуртованість сусідів дала можливість пережити перший місяць вторгнення: хтось вистоював в чергах й купував продукти й на Зінаїду, хтось повідомляв про небезпеку. Сусіди навіть приходили ночувати разом. Жінка пригадує, як спускались до підвалу, щоб сховатись від небезпеки і лишались там добу, бо не було зрозуміло чи скінчилась тривога. Її донька Рита пригадує, що орієнтувалась спостерігаючи за реакцією мами:

«Я дивилась, як моя мама: якщо в неї все нормально і вона сидить п'є чай, а воно летить й бахає, то я терпіла і думала, що так і треба», — пригадує Рита.

Зінаїда пригадує, що приблизно через місяць після початку повномасштабного вторгнення інформацію жестовою мовою

почали дублювати на телебаченні. До того вони з донькою орієнтувалися за повідомленнями в телеграм-каналах, зокрема й від Українського товариства глухих, де працівники Центрального правління намагалися оперативно інформувати про основні новини.

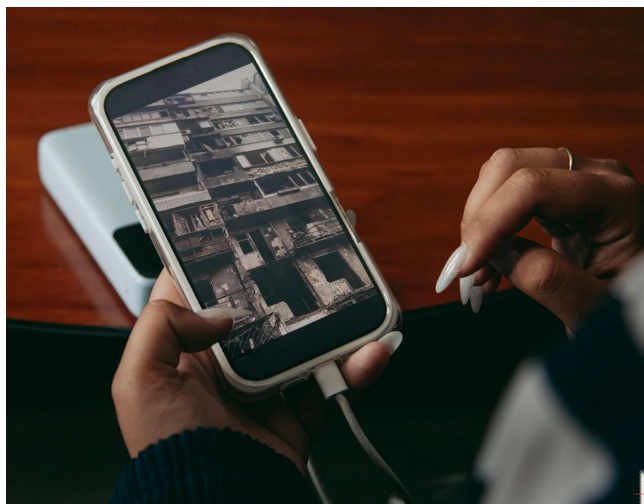
Як нечуюча людина може впоратися з наслідками прильоту

Труднощі з отриманням важливої для безпеки інформації Зінаїда відчувала не лише в перші місяці війни. Восени 2025-го росіяни вдарили по її будинку. Жінка була з донькою на дачі, а про влучання в будинок дізналася з інтернету. Коли вони приїхали, побачили величезну діру у стіні та пожежу в під'їзді. Дівчата постояли біля будинку, після чого поїхали до квартири сестри матері. На місці не було перекладача жестової мови, тому жінка не знала, як діяти.

Зінаїді допомогли працівники УТОГ, коли почалися труднощі з оформленням документів. Правоохоронці відмовилися скласти акт про пошкодження квартири, натомість ЖЕК

“Ну а ми що? Нам же ніхто нічого не сказав, не попередив. Чуючі люди — вони ж швидко, раз-раз, передали інформацію один одному. А ми стоїмо в ступорі вдвох із дитиною, дивимось”

— підсумовує Зінаїда

Рита Козаченко показує, як виглядав її будинок після обстрілу

визнав будівлю непридатною для проживання. З цим рішенням жінка зверталася до державних установ, однак там вимагали акт, якого вона не отримала, та заявили, що вона звернулася по допомогу запізно. Проте завдяки перекладачу жестової мови Зінаїда змогла пояснити ситуацію, і зрештою її документи прийняли.

Син був її голосом: втрата, яка змінила життя

Ірина Лісова з донькою евакуювались з Краматорська у квітні 2022 року. Вони переїхали до Києва, де жив старший син Ірини, який підтримував її як фінансово, так і морально. Жінка розповідає, що мала з ним дуже теплі стосунки й пригадує, що він завжди про неї піклувався. Ірина виховувала сина самостійно, адже її чоловік помер, коли хлопчикові було лише два роки. За словами жінки, син із дитинства був її перекладачем: навіть супроводжував на візитах до лікаря та допомагав пояснювати скарги на здоров'я.

«Він був чудовою людиною. Всі казали: “Ой, у тебе мама глуха”. А він ніколи цього не соромився, навпаки — пишався мною», — пригадує Ірина.

Поступово жінка почала освоюватися на новому місці: оформила виплати ВПО на себе та

доньку, завдяки допомозі УТОГ влаштувалася на роботу до супермаркету. Згодом Ірина змогла винайняти окреме житло й відправити доньку до школи. Син тим часом став батьком, а у 2025 році його мобілізували.

«Він служив у 71-й окремій егерській бригаді Десантно-штурмових військ ЗСУ. Спочатку пройшов навчання, а потім були бойові виїзди: перший, другий, третій. А на четвертому він загинув на Покровському напрямку», — розповідає Ірина.

Після загибелі сина жінці довелося займатися оформленням посмертних документів. Ірина каже, що не надто добре володіє письмовою мовою, що ускладнювало спілкування з моргом і ТЦК щодо загиблого сина. За її словами, більшість заяв, документів і клопотань допомагали оформлювати працівники УТОГ. Крім того, організація забезпечувала її послугами перекладача жестової мови.

Ірина мріє повернутись у Краматорськ і

Ірина Лісова з портретом загиблого сина в офісі Київської організації УТОГ

жити у власній квартирі, без страху, що будинок «складеться від прильоту» або ж що її виженуть з орендованого помешкання.

Як спільнота нечуючих людей бореться за безбар'єрність

Нині про загрози обстрілів спільнота людей із порушеннями слуху дізнається, здебільшого, через текстові повідомлення, офіційні сповіщення та телевізійні трансляції з субтитрами. Часто підтримують чуючі родичі або повідомлення в соцмережах від локальних спільнот, створених Українським товариством глухих.

Голова Київської організації УТОГ Тетяна Корнієнко пояснює, що в кризових ситуаціях текстових інструкцій недостатньо. Люди, які не чують з дитинства, розуміють окремі слова, але загальний зміст великих та заплутаних текстів їм досягнути складно. Основна мова для більшості людей з повною втратою слуху — жестова. Вона відрізняється від усної української лексики, синтаксисом, граматики та способом передачі та сприйняття інформації.

Щоб полегшити спілкування між чуючими та нечуючими, Українське товариство глухих створило сервіс, за допомогою якого людина може цілодобово зв'язатись із перекладачем по відео й попросити допомоги. Проте Тетяна Корнієнко зауважує, що про ці можливості знають не всі: деякі нечуючі люди свідомо не співпрацюють зі спільнотою й ведуть закритий спосіб життя, а дехто через поважний вік просто не має навичок користування сучасними технічними пристроями. Втім новітні цифрові рішення не можуть повністю закрити потребу в супроводі, а тим паче у живому спілкуванні. Ще менше надій на електронні пристрої під час блекаутів.

В екстрених ситуаціях нечуючій людині потрібні чіткі інструкції жестовою мовою — як

діяти, куди бігти і де шукати допомогу. Коли навколо паніка й стрес, важливо, щоб поруч був хтось, хто відповість на запитання тут і зараз. Або просто підтримає, адже іноді треба виговоритись і поділитися емоціями. У такі хвилини перекладач поруч — це комунікаційний місток та підтримка. Крім того, живий супровід потрібен під час судових процесів, вирішення нотаріальних та юридичних питань. А також там, де людина має право на банальну приватність та незалежність від чуючого родича чи друга — як-от у кабінеті лікаря.

Тетяна Корнієнко каже, що перекладачів у сервісі УТОГ мало — на весь Київ їх зараз лише троє. А в області живого супроводу в громадах майже немає, там він доступний тільки онлайн. Спільнота людей з порушеннями слуху потребує комплексних рішень та державної підтримки — як у фінансуванні, так і в підготовці нових перекладачів.

Привіт! Це Олександра, авторка цього матеріалу. Дякую, що дочитали його до кінця.

Одного разу через те, що я була в навушниках, не почула ані тривогу, ані звук вибуху. Зрозуміла, що сталося, лише відчувши вібрацію, яка йшла по землі. Цей випадок заскочив мене зненацька й змусив розгубитися — я не зреагувала вчасно. Оговтавшись, подумала, що зовсім не розумію, як орієнтуються в умовах війни люди з порушеннями слуху, адже звук — це реальний маркер небезпеки. Та, поспілкувавшись із представниками спільноти, зрозуміла, що їхній досвід війни набагато ширший і складніший, ніж я могла уявити.

Він розробляє сигнал тривоги, який можна відчувати

Чотири роки тому Степан Зоц виїхав разом із батьками та лише з однією валізою з України. Сьогодні 15-річний хлопець розробляє в Мюнхені браслет, який має попереджати глухих людей про повітряні авіанальоти — із турботи про свою бабусю, яка залишається в Україні поблизу фронту.

На екрані комп'ютера в дитячій кімнаті Степана Зоца обертається цифрова модель вузького браслета. З кожним кліком мишки він прибирає шматочок матеріалу та перевіряє дизайн з усіх боків. Це не звичайний аксесуар: браслет має вловлювати сигнал сирени повітряної тривоги та попереджати його власника за допомогою потужних вібрацій і помітних світлових сигналів. 15-річний юнак збільшує корпус у програмі для конструювання і порівнює 3D-модель із прототипом на своєму робочому столі.

Потім він бере до рук сіру пластикову модель і проводить пальцем по краях. «Спочатку це була лише ідея, — каже він. — А тепер маю щось відчутне».

Раптово задзвонив його телефон. Його бабуса телефонує з України. Вони спілкуються за допомогою відеозв'язку жестовою мовою...

Браслет: має попереджати глухих людей про небезпеку

Фото із ковзанами: Степан Зоц зміг узяти з собою під час втечі свої ковзани

«Я працюю далі над браслетом для тебе», — розповідає Степан бабусі. Його дідусь і бабуса глухі та живуть досі неподалік від лінії фронту. «Коли лунають сирени, вони ховаються в укриття — але дізнаються про це занадто пізно», — каже він.

Усвідомлення цього не давало йому спокою й стало поштовхом для створення його винаходу. Степан Зоц завершує дзвінок махом руки, після чого киває й відкладає телефон. На дисплеї знову з'являється фото його профілю: він сам на льоду, в шоломі, з трико та ковзанами. Адже раніше він мріяв про зовсім іншу кар'єру. На фото він зображений ще маленьким хлопчиком: знову на льоду, у повній екіпіровці. У рідному Краматорську Зоц відвідував дитячо-юнацьку спортивну школу, тренувався майже щодня й вважався перспективним талантом. «Я хотів стати професіоналом — таким був план», — каже він.

В Україні Степана вважали великим хокейним талантом

Масштабний російський напад навесні 2022 року перекреслив цю мрію в один день. Невдовзі після початку війни тоді ще 11-річний хлопець разом із батьками виїхав із Донецького регіону до Мюнхена. «Усе здавалося сюрреалістичним», — каже він. «Я не знав, чи ми їдемо лише на короткий час, чи назавжди». У цій невизначеності спорт дав йому опору — і це був той спорт, який змінив його життя. Сім'я ледве змогла взяти з собою одну валізу, але дещо обов'язково має бути всередині: його ковзани.

«Мої батьки запитали мене, чому я вираховував, що треба взяти саме їх», — згадує він із посмішкою. «Але я за жодних обставин не хотів залишати лід».

Його зруйнована батьківщина: Степан Зоц виїхав із Донеччини на сході України

Пізніше саме цей останній шматочок батьківщини став ключем до нового життя: у спортивному клубі «Wanderers Germering» Зоц знайшов команду та нових друзів — під час тренувань у клубі, назву якого він перед вте-

чею навіть не міг вимовити. Також поза межами льоду учень використовував будь-яку можливість освоїтися на новій батьківщині: у школі імені Генріха Гейне в Райхертсгофені він із великим завзяттям вивчав німецьку мову. За підтримку там він і досі безмежно вдячний.

Німеччина стала для нього другою домівкою, але це не затьмарило першу. «Тепер я користуюся цією можливістю, — каже він. — Але я думаю щодня про своїх дідуся й бабусю та інших людей там, які не мають таких можливостей».

Нові починання в Мюнхені (зліва направо) Геннадій, Степан та Олена Зоц зі своїм котом Ришиком

Гортаючи соціальні мережі, Зоц натрапив на проєктний конкурс для молодих винахідників. Там він подав свою ідею і незабаром полетів до США, щоб представити її перед фаховою колегією. За свій браслет-попереджувач він був нагороджений срібною медаллю.

Відтоді робота триває. Пристрій має бути водонепроникним та технічно надійним. Крім того, запланована кнопка SOS, яка в разі потреби передаватиме місцезнаходження рятувальникам.

«Тоді браслет зможе не лише попереджати, а й кликати на допомогу», — каже 15-річний юнак. Насамперед для нього важливо одне: «Якщо це допоможе бодай одній людині, робота була не марною».

**З 35-ою
річницею
Незалежності,
рідна
незламна
Україно!**

